

BÖNDÖR PÁL VERSE

O. ELŐ

A költői szükségszerűség első ellensége a vers
szükségessége.

Gellu Naum

Írtam egy wakát:
Tükörképed lám (hullámzik, de nem folyik)
el a vízzel, jaj! (Homlokod mögött a hal)
agyvelődbe harap, jaj!

Szóval, tetszett benne a hal, nem a tükörkép és a jaj.
Akkor mondtam magamnak: Ez már így lesz ezentúl?
Kedden nem alszom,
szerdán meg
mintha valaki egész éjszaka az arcom figyelné,
az izmok rándulásáról akarná leolvasni álmaim
és ehhez aludnám én a szerepem
koffertáskában őrzött mintadarab?

Szabadság és szerelem.

Zúg, a gép, zúgok én.
Én is Bováryné vagyok,
tíz perccel öt előtt kelek.
Zúg a gép, zúgok én, zúg a tenger is például.
Uzsonnaszünetben átlapozom az újságot.
Tizennégy harminckor sietek haza
gyúrni a tésztát keverni a habot,
legyen tortám, vágjam fejetekhez?

Vagy szeleteljem?

Ablaküveghez ragadt orral szagolod a tájat, kiskomám.
 Hittem egy időben,
 egy napon majd fölnyalom a hideg kőről vérem,
 és öblös hangon
 tolvajt, mindenféle csirkefogót távol tartva a háztól
 ugatok végre!

Ugatok és nyarvogok
 erőlködés nélkül, mint anyanyelvén beszél az ember.
 Mint néha anyanyelvén beszél az ember.

Eszembe jut olykor — mi nem jut az eszembe? —,
 olyasmi képtelenség vagy nem: miért
 hogy nem törnek rám, kapnak el, fognak vallatóra,
 mikor éppen tökéletes az alibim
 és nagy vonalakban már megfogalmazva a védőbeszédem,
 melyet a körülmények szerencsés közrejátszása folytán
 úgy adhatnak elő, mintha én lennék az,
 aki itt felelősségre von valakit.
 Erőlködés nélkül, mint néha anyanyelvén beszél az ember.

Se vége, se hossza.

Anyagi e délután: ezt a fejem tépik
 s amilyeket majd fogják: egy, kettő, három,
 egy, kettő, három,
 ha mese lenne ez és nem valóság,
 maradna még négy fejem.
 Harmincegy szótag. Hétegészhetvenöt század fejenként.
 Ha nem is remekmű,
 elemezhető, osztályozható, rendszerezhető.
 akár egy újra-újjonnan felfedezett rovar.

Nahát
 — vakát.
 Taní-
 tani.

Rorschach-folt a világ, én vagyok a növény- és állatvilág.
Mint mondtam már: anyagi e délután,
egyszer poros, másszor sáros.
Mint azt a nehézkedés törvénye megköveteli,
megbillen és eldől!
akit a golyó megtalál.

Saját bőrömon érzem a közhelyeket.
De nem vagyok hős, vagy énekes,
élénk színű trikókra nyomtatnák az arcképemet.
Egyelőre nem ért sugárzás,
szülnék szörnyszülött gyermeket, hogy lefényképezzenek.
Hímnemű vagyok,
egyáltalán nem is szülhetek gyermeket, Bováryné vagyok,
szórom a magom,
téglaporos a kalapom.

Eposzi, még hozzá vigat — hogy nem jutott előbb az eszembe?

Nem értettem: ki vagy hát? Én Péntek vagyok — mondja,
bár telefonozik, nem láthatja hát azt,
akihez szavait intézi
illő helyen, kedveskedő mondatnál
arcán szabvány mosoly-grimasza.
Nem értettem: ki vagyok hát én, dobjam vagy szeleteljem?

Kik vagyok?

Hóval permetezett bundám szükségét végzi az erdőszélen.

Kik? Mik?

Vesd magad a földre, aprópénz, csilingeljél.

Eposzt, még hozzá vigat — hogy nem jutott előbb az eszembe?
Értiúróról szólj nékem, ó DZSIRAMARI, ki sokfele bolygott

Legyen enyém a baktertojás!

1. INICIÁLÉ

Tetteimet felajánlom a feledésnek és az én szerelmemet

A Sivatang ivadékainak s a tök termésének.

T. S. Eliot

Belülről is
 Kívülről is
 Nyirkos tenyerű kamasz
 Komor falak
 Régi-Új szavak
 Vágyott
 Képzeletben tapintott
 Formák
 Felpattanó vörös kupak
 Sistereg
 Az agy
 Pattanásos istenek
 A hetedik napon is
 Próbálják
 Buzogányukat behálózzák
 Az ujjnyi vastag erek
 Célozzák az asszonyállatokat
 Azok csak szállidosnak
 A hetedik napon
 Röpködnek kihívóan
 Ficákolnak
 Az istenek feje felett
 Az angyalok
 Az istenek
 Hetedik nap
 Szétszórt magjuk mellett
 Semmibe szórt magjuk mellett
 Petyhüdt fegyverzettel
 Elszívják első cigarettájukat
 Köhögnek istentelenül
 Az istenek
 És beszélnek
 És beszélnek
 Hetedik bé

És felcsillanó szemekkel
 Ismét
 Buzogányukat igazgatják
 Buzogányukat behálózzák
 Az újjnyi vastag erek
 Onanizálnak az istenek

— — — — —
 — — — — —

Tíz nap
 Vagy
 Annyi sem
 Múlik el
 Megteremtik
 Ádámot és Évát
 Rutin munka
 Majd gint isznak
 Az istenek
 Elszívznak néhány cigarettát
 Megteremtik
 Arisztotelészt
 Az orléans-i szüzet
 És valahányadik Henriket
 Whyskit isznak
 Párosodnak
 Mindenfélét csinálnak
 Ami illik
 Az istenekhez
 Falatoznak
 Bort isznak
 Tanácskoznak és hadakoznak
 Tülkölnek és átrendeznek
 Kémlenek és költözködnek
 Pornófüzetekkel felizgatják magukat
 Megteremtik még Kafkát
 És a beatnikeket is
 Egy sörző mögötti
 Kis parkban
 Fejenként
 Hat-hét kriglivel

A hasukban
 Hat-hét kriglivel
 Az agyukban
 Az istenek
 És már másnap
 Ezt a jelenetet a freskókon is
 Látni lehet
 Elűrhajóznak
 Ismeretlen irányban
 Csak beszédjük visszhangzik
 Időtlen
 A fülünkben
 Valami nagy részegségről
 Meg kijózanodásról
 Meg mit tudom én
 Miféle szent dolgokról még

— — — — —
 — — — — —

Csöpp csecsemő, nosza hát, ismerd fel anyád
 mosolyoddal.

Vergilius

A borotva után
 Te húzd végig a kezed
 Mint másnapos szakáll
 Szivaccsal törlik
 A vért
 Itt szeretttél
 Hét öltés helye
 Fáj

Gyere közelebb
 Én nyúljak hozzád
 Ideiramlik
 A vér
 Így szeretttél
 Kiáltottam

Vedd el
 Most vedd el a kezed

Kérlek
 Én is elengedlek
 Megindult a tej

Megindult
 Az ideglabirintusban
 Bonyolult emlék
 Ékszert készít
 Fülön súlyos karika
 Makkon átszúrt túske

Szerelem
 Szerelem

— — — — —
 — — — — —

Gagyogunk almaszagúan
 Ózonillatúan büfizünk
 A hetedik emeleten
 A kocsmaküszöbön
 Betlire licitálok

2. SZILVESZTER: ELSŐ MONDAT

olykor fölragyog, máskor elsötétül a nagy-film és
 a híradó között;

Enzensberger

Sötét van, először a napfényt
 kell elképzelnem.
 Aztán az árnyékát,
 ahol az imént állt vagy állni fog.
 Sem a homlok
 sem az áll, sem az orr
 nem ugrik merészebben előre,
 jellemezhetnénk bár ilyenén: ügyén.
 Olyan, mint
 Robinson, süket volt egy évig, vak kettő
 esztendő, sánta, olykor hónapokig
 szíve nem mutatta a pontos időt, persze: mehr licht!

a sötétséget kell elképzelnem,
 melyben elbújhatna — mégis: baloldalt
 a választéka
 olyan, mint
 Gulliver, látott embert süketet és vakot,
 törpét és óriást éppen eleget stb. stb.,
 ütőerét szorította a kötés,
 goromba óraszíj, nyúltak a percek
 ..ott mén, a!
 Hogy is híjják?

Kockás is lehetne szőlőszemben a Nap, ő
 érik és rohad,
 mindenképpen civilizált, visszatartja vizeletét
 a főtérhez majdnem hozzáragadt parkon, míg átvág,
 park? — néhány fa, B. Szilveszter
 holdcsikó naplóíró naplopó, bocsánat,
 valaki egészen más, s nem inkognitó
 vagy állandóan inkognitó, tök alsó
 — adut rá, koma! —,
 gyűrött, nedves rongydarabot, most levetett gatyád, bugyid,
 valamit, mi nem
 keménykalap
 s nemét viselője nélkül is
 büszkén fitogatná... ott mén, a!

Ott, ott
 több vagy kevesebb a foga, mint kellene,
 csöppet mosolyog, csöppet hunyorog,
 ruha fedi testét s néhány réteg kötőfék,
 rézgaras a nyelvén
 — meddig bírja ki levegő nélkül,
 ha önmagába bukik,
 s merre billen a mérleg nyelve,
 mikor másra másként rátekint?

Ott, ott
 az autóbuszállomás felé vette útját,
 hiába mosolyog — eltakarja önmagát
 e fene zsúfolt csoportképen.

Reggel óta borús — levendulaolaj-illatú
helyszíni közvetítések — kikapcsolhatnánk
a masinát, elég nekünk a cseballó
és a hajszárító.

Hogy is híjják?

Macskaköves út a szeme,
patává női össze öt lábujja: kip-kop,
lósarszagú fél tizenegykor
a bulvár, akár az alvilág
és 22° C — a legkellemesebb.
Nézzük csak: emberek közt halad,
egyiknek biccent, másiknak nem.
Aki köhög,
Így tesz, szája elé kapja kezét.
Nem, ez már másvalaki — olyan egyformák!
Ott, ott
szervezetének elsősorban vízre van szüksége,
növényi és állati eredetű táplálékra
a földből, a földről, a légből és vízből,
ott megy át az utca túloldalára;
Ott, ott
itt, itt, itt: Szilveszter — első mondat, először.
B. Szilveszter a 11-es peron mögötti kioszkban
megveszi az autóbuszjegyet,
a visszajáró aprópénzt
számolatlanul zsebre vágja.

3. 22 KM AUTÓBUSZON

Egy busz, parázs-vörös, a British Múzeumnak
Állkapcsán csüngve állt. Egy vak tüdő üreg
Mélyéről jöttem épp...

Rousselot

Hangos zene, kellemetlen
szürke felhőkbe rejtett
rossz hangszórók
rikácsolnak,

nem hallom azt, akit,
 bár míg a helyzet nem rendkívüli,
 jól ismerek — önmagam,
 nem sikerül rá figyelnem, az ötös számú peronon
 a tömeg elsodorja mellőlem.
 Nem hallom a cseppkőbarlang
 ritka cseppjeit.
 Pár száz lábon távolodik tőlem,
 de még mindig egy csődület, egy dulakodás része vagyunk,
 bár ezt már csak tudom: nem hallom, nem látom,
 nem érzem őt magam mellett, levegőért kapkodok,
 legyen a tüdőmben valamennyi felesleg,
 ha egymás mellé kerülnénk ismét
 és véletlenül tudnám, mit kell mondanom,
 ne a levegőn múljék,
 ezért a tüdőmben egy mondatnyi levegőt tartalékolok,
 egy hangos mondatra valót,
 ezt a rikácsolást túl tudjam kiáltani,
 ha arra kerülne sor.

Itt van valahol ebben az autóbuszban Szilveszter is,
 ebben a buszban, mely útján
 elüt majd két macskát
 és egy rókát, mely valószínűleg veszett,
 hogy így az útra kimerészkedett
 illetve ki fog merészkedni.

Ez az út, ez a 22 km egy történet
 Szilveszternek és a veszettgyanús rókának?
 Helyi járat, ismerősök szép számban.
 Meddig érek e nyüzsgésnek?

Ugrik, ugrok
 ebben az autóbuszban ellenkező irányban
 a hepehupákon,
 akár az ugróiskola azon pontján,
 mikor felugorva száznyolcvan fokban meg kell fordulnod
 indulni vissza — hibáznod most sem szabad,
 ugyanazt végigsántikálni vonalra nem lépve,

az ugrás-fordulástól szédülve még,
 ötpercenként zsebre nyúlva,
 megvan-e még az autóbuszjegy,
 végül az autóbusz lépcsőiről
 is leugorva . . .
 Az alvégen,
 a végállomáson.
 Nem mondhatok semmi többet,
 olyan jelképes lenne, attól félek.

4. APERITIF

Boldog, akit pálinka butít,
 boldog, kit a szépség
 kápráztat, boldog mind, aki,
 csak részleteket lát.

Szabó Lőrinc

— Hé, Szilveszter!
 Hol tűnt el, már megint?
 — Gyerünk be, Szilveszter, a sarki kocsmába.
 — Csak egyre.
 — Ebéd előtt jólesik egy pohár tömény.
 — Csak egy.
 — Le sem ülünk. Állva megiszunk egyet.
 — Szerbusz.
 — Szevasz.
 — Hogy vagy, komám?
 — No gyere, megiszunk még egyet.
 — Jó, de ez az utolsó.
 — Szevasz.
 — Mi történt ma?
 — Mi történt ma?
 Hazaérve az iskolából
 mit válaszol
 erre a kérdésre a kisiskolás? — Semmi.
 Lehetne valami más a válasz?
 Aligha, hiszen annyi minden történt.

— Isten színe elé érve, mit mondunk majd?
Megérti vajon habozásunk,
hallgatásunk?

— Úgysem hallgatunk sokáig,
— részegek leszünk, azt gyanítom,
nem tudom zokogunk,-e vagy röhögünk majd,
de alighanem hol halkán, hol hangosan
szidjuk színe előtt a világmindenséget.

— És azt is el tudom képzelni,
ahogy elnézően mosolyog rajtunk,
míg nyúl az üvegért
s szesszel kínál bennünket ő is.

-- Hé, Szilveszter! Bocsánat, összetévesztettem valakivel.

-- Az én nevem is Szilveszter, azért álltam meg.

— De nem B.

— De B.

— Igen, de Szilveszter magas, százkilencven centiméter is meg-
van.

— Engem alacsonyabbnak talál?

— Nem, de Szilveszter fekete.

— És én?

— Látom, és szakálla is van, a szeme mint a macskáé.

Ha a szavakon állna, az a Szilveszter is lehetne, akinek nézteni
S mivel őt egy pohárkára akartam hívni, azt mondom,
igyunk meg egyet.

— Nem bánom, de csak egyet.

— Megérti vajon habozásunk
hallgatásunk?

Semmi — nyögjük ki végre,
és azt sem tudjuk, mit jelent az.

Senki sem szólított fel bennünket — folytatjuk hirtelen, hátha

erre gondol —, senki sem szólított.
Talán csak nem mondja majd ő is, amit ilyenkor szoktak,
hogy miért nem jelentkeztünk?

— Nem, inkább el tudom képzelni,
ahogy elnézően mosolyog rajtunk,
míg nyúl az üvegért
s szesszel kínál bennünket ő is.